

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Turvallisuusviestintä- suunnitelma 2026

Onnettomuuksien Ehkäisy

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Suunnitelman tavoitteet.....	3
Sisäiset tavoitteet.....	3
Ulkoiset tavoitteet	3
Turvallisuusviestinnän kohderyhmät	4
Kohderyhmät ja perustelut kohderyhmien valinnalle	5
Keinot ja toiminta.....	6
Materiaali	6
Henkilöressit	6
Henkilöstön osaaminen.....	6
Keinot	7
Yhteistyö turvallisuusviestinnässä.....	8
Koulutuspyynnöt	8
Yleisiä huomioon otettavia tekijöitä.....	8
Toiminnan arviointi ja palautteet kerääminen	9
Suunnitelman toteuttaminen, ohjaus ja raportointi.....	9

Johdanto

Turvallisuusviestintäsuunnitelma ohjaa Pohjanmaan pelastuslaitoksen turvallisuusviestintää vuonna 2026. Suunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen, riskianalyysiin sekä Sisäministeriön onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmaan.

Toiminta perustuu pelastuslakiin (379/2011, 27 §), joka velvoittaa pelastuslaitoksen huolehtimaan alueensa ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta. Tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia, varautua vaaratilanteisiin sekä tukea oikeaa toimintaa onnettomuuksissa.

Suunnitelman tavoitteet

Turvallisuusviestintäsuunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen, riskianalyysiin sekä Sisäministeriön onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmaan. Tavoitteena on vähentää onnettomuuksia ja niiden seurauksia asukaslukuun suhteutettuna.

Tavoitetta edistetään valvonnan, neuvonnan, ohjauksen ja turvallisuusviestinnän keinoin. Turvallisuusviestinnästä vastaa palotarkastaja, jolla on turvallisuusviestintä omana vastuualueenaan ja joka koordinoi toimintaa koko pelastuslaitoksen alueella. Päivystävä palotarkastaja toimii yleensä ensimmäisenä yhteyshenkilönä ja välittää koulutuspyynnöt eteenpäin.

Kohderyhmät valitaan vaikuttavuuden, riskien ja valtakunnallisten painotusten perusteella. Turvallisuusviestintää suunnataan erityisesti alueille, joissa toimintavalmiusaika on pidempi kuin riskitaso edellyttäisi. Vuonna 2026 tavoitteena on tavoittaa kaikki suunnitelmassa määritellyt kohderyhmät.

Sisäiset tavoitteet

Sisäiseksi tavoitteeksi pelastuslaitos on määritellyt motivoida turvallisuusorientoituneen ja osaavan henkilöstön toteuttamaan pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän työtä.

Konkreettisenä tavoitteena on jalkauttaa ajankohtaista tietoa ja osaamista koko henkilöstön käytettäväksi muun muassa seuraavin keinoin:

- kehitetään henkilöstön ammatillista osaamista kaikilla organisaation tasoilla,
- kehitetään turvallisuusviestinnän toteuttamisen keinoja,
- turvallisuusviestintään on käytettävissä riittävät resurssit: aika, henkilöresurssi, talous,
- käytettävä materiaali ja kalusto.
- Turvallisuusviestintää toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Materiaalipakettien kehittäminen ja laatiminen tehdään yleensä pelastuslaitoksen TUVI-tiimin toimesta.

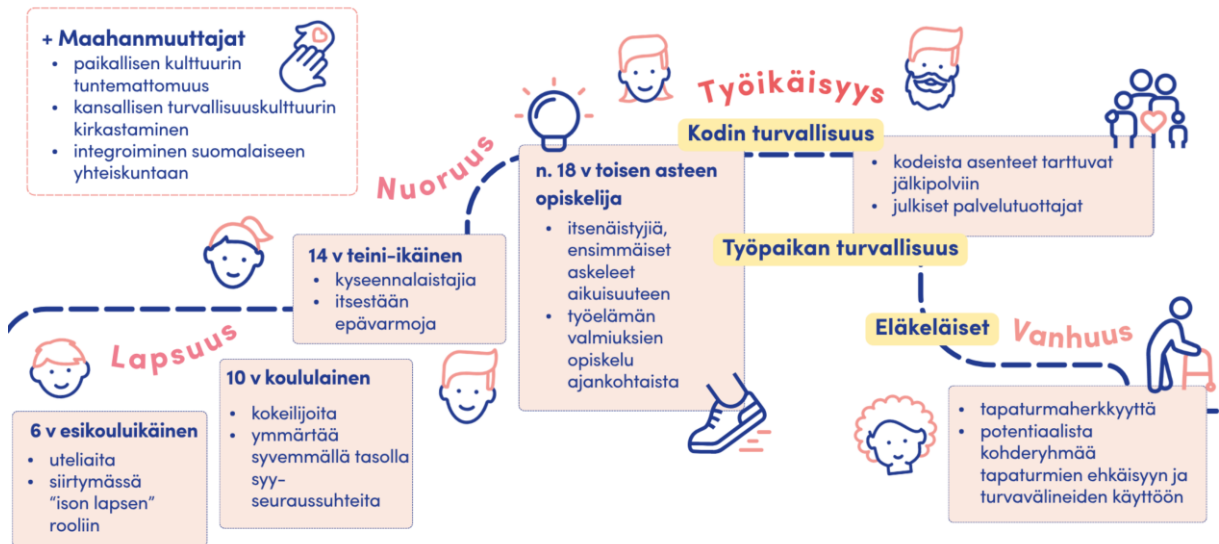
Ulkoiset tavoitteet

Ulkoiseksi tavoitteeksi pelastuslaitos on määritellyt kohderyhmäajatteluun perustuvan asukkaiden yleisen turvallisuusosaamisen parantamisen.

- Ihmisten arjen turvallisuuden toimintakyky vahvistuu
- Lasten ja nuorten turvallisuuspääoma kasvaa
 - Jokainen lapsi ja nuori tavoitetaan vähintään 4 kertaa ennen 25 ikävuotta.
 - Lasten ja nuorten tavoittamisessa hyödynnetään monipuolisia keinoja

- Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi lisääntyy. Pelastuslain 379/2011 42 § mukaan pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisien, sekä alueella toimivien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa, sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.
 - Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa lisääntyy
 - Koteihin palveluita tuottavat tahot ovat turvallisuuden aktiivisia edistäjiä
 - Hyödynnämme eri järjestöjä ja vapaaehtoistahoja onnettomuuksien ehkäisyssä
- Asiakasryhmien tarpeet tunnustetaan ja pelastuslaitos tuottaa tarpeisiin perustuen samankaltaista palvelua
 - Ikäihmisten ja maahanmuuttajien turvallisuuden tilannetietoa hyödynnetään systemaattisesti kansallisella ja paikallisella tasolla.
- Ihmiset ottavat enemmän vastuuta ja huolehtivat aktiivisemmin omasta sekä muiden turvallisuudesta. Välittämisen tunne lisääntyy ihmisten kuuluessa vahvemmin yhteisöihin.

Turvallisuusviestinnän kohderyhmät

KUVA 1. PELASTUSLAITOSTEN KUMPPANUUSVERKOSTON MÄÄRITTELEMÄT KOHDERYHMÄT (NS. ELINKAARIMALLI)

Kohderyhmät ja perustelut kohderyhmien valinnalle

Esikoululaiset

- uteliaita
- siirtymässä ”ison lapsen” rooliin
- on valmiuksia siirtyä leikistä asioiden omaksumiseen
- omaksuu jo tietopuolistakin asiaa
- potentiaalisinta kohderyhmää esitellä pelastuslaitoksen toimintaa ”palomies on ystäväsi” ajatuksen pohjalta. Tälle kohderyhmälle annetaan tietoa tulipalossa toimimisesta, hätänumerosta ja turvallisesta elämästä.

Neljäsluokkalaiset

- kokeilijoita
- ajattelu siirtymässä konkreettiselta tasolta siten, että ymmärtää jo abstrakteja käsitteitä.
- ymmärtää jo syyseuraus suhteita syvemmällä tasolla
- potentiaalisinta kohderyhmää onnettomuuksissa toiminnasta kertomiseen:
- kodin, liikenteen ja leikkien vaarat, suojavälineet jne.

Kahdeksasluokkalaiset

- kyseenalaistajia
- itsestään epävarmoja
- tarvitsee oikeita toimintamalleja → yhteiskunnan hyväksymät mallit tärkeitä

Toisen asteen opiskelijat (n. 18-vuotiaat)

- itsenäistyjiä, ensimmäiset askeleet aikuisuuteen
- työelämän valmiuksien opiskelu ajankohtaista
- mahdollisuus eri alojen opiskelijoiden räätälöityyn turvallisuusviestintään: viimeistään työelämään siirryttäessä alkusammutus- ja ensiapuvalmius

Kodit (kotien turvallisuus)

- kodeista asenteet tarttuvat jälkipolviin

Erytisryhmien ja lasten kanssa työskentelevät ja toimivat tahot.

- Erytisryhmiä ovat mm. maahanmuuttajat, syrjäytyneet, ikäihmiset, vammaiset ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujat. Erityisesti pelastuslain 42§ mukaiset ilmoitusvelvolliset toimijat
 - turvallisuuden toimintakykyä parannetaan viranomaisyhteistyöllä

Keinot ja toiminta

Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa panostetaan eniten lapsiin ja nuoriin. Pelastuslaitosten yhdessä päättämän linjauksen mukaisesti Pohjanmaan pelastuslaitos määrittelee vuoden 2026 painopisteeksi erityisryhmien, lasten ja nuorten kanssa työskentelevät ja toimivat tahot. Tämän lisäksi osallistutaan valtakunnallisiin kampanjoihin, kuten 112-päivään, NouHätä! kampanjaan ja paloturvallisuusviikkoon.

Materiaali

Materiaalit hankitaan keskitetysti vuosisuunnitelman mukaisesti painottuen ajankohtaisiin teemoihin, alueellisen turvallisuusviestinnän tarpeen mukaan. Hyödynnetään myös valtakunnallisen pelastuslaitosten yhteistyöverkoston tuottamaa materiaalia.

Koulutusmateriaalin tulee olla ajanmukaista ja laadukasta. Koulutusmateriaalin perusta on sama jokaisella kouluttavalla alueella.

Henkilöresurssit

Pohjanmaan pelastuslaitoksessa turvallisuusviestinnän suunnittelu ja materiaalien kehittäminen tehdään TUVI-tiimin toimesta. Palotarkastaja, jolla on turvallisuusviestintä omana vastuualueenaan, vastaa myös viestinnän koordinoinnista koko alueella yhteistyössä asemamestarien kanssa.

Turvallisuusviestinnän toteuttamiseen osallistuvat kaikki: miehistö, alipäällistö ja päällistö.

Henkilöstön osaaminen

Turvallisuusviestintää pystytään toteuttamaan tehokkaasti, kun henkilöstö on asianmukaisesti koulutettu. Kun ymmärretään turvallisuusviestinnän tavoitteet ja organisaation osaamistaso on riittävä, pystytään neuvoa ja kouluttaa myös muuta yhteiskuntaa.

Sopimuspalokunnat ovat tärkeä resurssi turvallisuusviestinnässä. Sopimuspalokunnat suorittavat myös kohderyhmille turvallisuusviestintää tarpeen mukaisesti.

Keinot

Turvallisuusviestinnän muoto	Määritelmät	Esimerkki
Neuvonta ja ohjaus	Kohdistetaan useimmiten yksittäisille henkilöille tai pienryhmille. Asiakaslähtöistä, lyhytaikaista ja satunnaista.	Pelastusviranomaisen vastaaminen kysymyksiin/viestiin, kohteessa annettu neuvonta, paloturvallisuuden itsearviointiin liittyvä neuvonta.
Turvallisuuskoulutukset	Suunniteltu, tavoitteellinen ja suunnattu eri kohderyhmille. (Lapset/työpaikat/erityisryhmät...)	Luennot, turvallisuuskävelyt, alkusammutuskoulutus, poistumisharjoitukset, päiväkotien turvallisuuskasvatus, NouHätä!
Joukkoviestintä	Turvallisuusaiheisten viestien välittäminen joukkoviestimillä	Radio, TV, nettisivut, lehdet, sosiaalinen media
Yleisötilaisuudet	Pyritään herättämään turvallisuusajattelua	112-päivä, päivä paloasemalla, messut
Kehittäminen ja koordinointi	Turvallisuusviestintää kehitetään organisaatiossa kouluttamalla henkilöstöä jatkuvasti.	Organisaation sisäisten koulutuksien suunnittelu ja toteuttaminen.

Yhteistyö turvallisuusviestinnässä

Pohjanmaan pelastuslaitoksen yhteistyökumppaneita ovat mm. Turvallisuusviranomaiset, Sisäministeriö, Pohjanmaan hyvinvointialue ja Suomen Pelastus- alan keskusjärjestö.

Pelastuslaitos pyrkii toteuttamaan ja osallistumaan valtakunnallisesti järjestettäviin turvallisuusviestintään kuuluviin tapahtumiin. Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan myös paikallisesti eri viranomaisten ja järjestöjen järjestämiin tapahtumiin.

Tämän lisäksi paikallista näkökulmaa vahvistetaan tekemällä yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten sosiaalialan, maahanmuuttajajärjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa, mahdollisuuksien mukaan, jotta kohderyhmät tavoitetaan. Tavoitteena on osallistua vuosittain vähintään kymmeneen yhteiseen tapahtumaan paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa turvallisuustietoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi.

Koulutuspyynnöt

Pelastuslaitokselle saapuvat turvallisuuskoulutusta koskevat pyynnöt edellä määriteltyjen kohderyhmien osalta käsitellään seuraavasti:

- pyynnöt ohjataan ensisijaisesti palotarkastajalle, jolla on turvallisuusviestintä omana vastuualueenaan. Kohteeseen pyritään antamaan ohjausta ja neuvontaa. Pyyntö ohjataan toissijaisesti muulle soveltuvalle pelastuslaitoksen työntekijälle.
- pyyntöihin tulee vastata ja huolehtia niiden toteutumisesta.
- kohderyhmille suunnatut koulutukset ovat asiakkaille maksuttomia.

Pelastuslaitokselle tulevat turvallisuuskoulutuksia koskevat pyynnöt muiden kohderyhmien osalta

- pyritään antamaan ohjausta ja neuvontaa. Palotarkastaja, jolla on turvallisuusviestintä omana vastuualueenaan ohjaa kohteeseen annettavaa turvallisuusviestintää.

Pelastuslaitokselle saapuvat turvallisuuskoulutuksia koskevat pyynnöt seurojen, yhdistysten tai taloyhtiöiden tilaisuuksiin ohjataan palotarkastajalle, jolla on turvallisuusviestintä omana vastuualueenaan tai päivystävälle palotarkastajalle. Asiakkaalle pyritään antamaan ohjausta ja neuvontaa, mutta pelastuslaitoksella ei ole velvollisuutta osallistua tilaisuuteen.

Yleisiä huomioon otettavia tekijöitä

Kaikessa turvallisuuskoulutuksessa on otettava huomioon työturvallisuussäädösten ja -ohjeiden asettamat rajoitteet. Tarvittaessa käytännön harjoituksissa on koulutettavat

varustettava riittävin suojavarustein. Esimerkiksi alkusammutuskoulutuksissa käytetään riittävää suojavarustusta.

Pelastuslaitos ottaa käyttöön ajoittain myös vaihtoehtoisia koulutus- ja neuvontamenetelmiä. Pelastuslaitos tuottaa digitaalista materiaalia ja järjestää etäkoulutuksia. Tarkoituksena on tavoittaa kaikki kohderyhmät vuoden aikana

Toiminnan arviointi ja palautteet kerääminen

Pohjanmaan pelastuslaitos käyttää asiakaspalautejärjestelmää, joka mittaa asiakastytyvyyttä sekä toiminnan luotettavuutta ja ammattimaisuutta.

Turvallisuusviestinnän osalta järjestelmää kehoitetaan käyttämään jokaisen turvallisuusviestintätilaisuuden jälkeen.

Suunnitelman toteuttaminen, ohjaus ja raportointi

Toiminnan ohjauksesta vastaa palotarkastaja, jolla on turvallisuusviestintä omana vastuualueenaan. Toiminnan seurannasta vastaa lähiesihenkilö ja raportoinnista vastaa työntekijän itse. Turvallisuusviestintätyötä ja sen pohjatyötä eli suunnittelua tehdään onnettomuuksien ehkäisyn tulosalueella.

Turvallisuusviestintätilaisuuden järjestäjä ja/tai hänen esihenkilönsä vastaa turvallisuusviestintäselosteen laadinnasta. Lähiesihenkilöt seuraavat alueellaan turvallisuusviestintätilaisuuksien suorittamista, laatua ja kirjaamista Prontoon.